

"Självkörande fordon – ryggraden i ny kollektivtrafik"

2019-04-03 08:00

Det här är en debattartikel. Åsikterna som framförs är skribentens egna.

[Aktivera Talande Webb](#)

DEBATT. Autonoma fordon kan ge en supereffektiv transportsektor med ökad service och dramatiskt minskade koldioxidutsläpp. Men utan aktiv styrning riskerar det dock bli tvärt om, skriver Anders Gullberg, Urbancity och Christian Landgren, Iteam.

Det är hög tid att börja förbereda för omställningen till självkörande fordon. Rätt utförd kan självkörande fordon bli ryggraden i vår nya kollektivtrafik vilket medger en supereffektiv transportsektor som både dramatiskt minskar koldioxidutsläpp och samtidigt ökar servicen både i storstad och i glesbygd.

Utan aktiv styrning riskerar det dock bli tvärt om, en transportsektor som blir mer och mer privatiserad, som urholkar kollektivtrafik och ökar antalet bilar på vägarna och minskar framkomligheten. En privatägd självkörande bil kan till exempel vara billigare i rörelse än parkerad.

Fossilfria fordon

Robert Falck på elfordonstillverkaren Einride varnar [i en debattartikel](#) i Ny Teknik att självkörande fordon kan bli en förbannelse för miljön om inte regelverket utformas så att fordonsflottan blir fossilfri. Detta stöds också av materialet i regeringens utredning "[Vägen till självkörande fordon](#)".

Det vi behöver är å ena sidan en stegvis utvecklad helhetslösning med potential att avväga dessa intressen och utveckla en beredskap att ta emot nya fordonsslag som el-sparkcyklar, el-poddar, drönare och självkörande fordon med olika grader av automatisering. Det gäller också den förestående invasionen av amerikanska och kanske kinesiska it-jättar som Google/Waymo/Uber och Amazon respektive Alibaba, Baidu, Tencent och Didi.

Med sitt enorma övertag när det gäller plats och transportdata har dessa företag redan börjat rulla ut sina tjänster i andra delar av världen med sikte på miljardindustrierna för resor, logistik och kollektivtrafik. Svenska och europeiska

företag har för sin självständighets och lönsamhets skull anledning att samla egen kraft i denna utveckling.

Nya lösningar

Vi behöver å andra sidan börja utveckla nya metoder för att skapa nya typer av lösningar mellan privat, offentlig och civil sektor, börja skapa ett gemensamt system. Sverige har en stolt tradition av samskapande mellan privat och offentlig sektor med utvecklingspar som Ericsson och Televerket, ASEA och Vattenfall.

I dag är dock förutsättningarna annorlunda, både för att regelverken ser annorlunda ut (Lagen om offentlig upphandling) och för att innovationer i dag sker på andra sätt; experimentellt och i små agila intresse- och sektoröverskridande konstellationer. Resultatet är ofta öppen källkod, öppen data, protokoll och distribuerade lösningar - inte som förr - patent och produkter, finansieringsmodellerna behöver därför utvecklas.

Kooperativt ägande

Undertecknade arbetar därför med att utveckla och implementera en öppen och samördnad digital plattform – en infrastruktur för transportdata och dynamisk samordnad betalning – som kan optimera utbud och efterfrågan på resor och transporter på systemnivå. En sådan infrastruktur bör ägas gemensamt, kooperativt av offentlig sektor (som ju svarar för bastjänsterna i form av infrastruktur och en delfinansiering av kollektivtrafiken), av reseleverantörer och speditörer och av slutanvändarna. Med en sådan infrastruktur kan alla ha kontroll över sina data, transportsystemet optimeras med hänsyn till samhällsmålen och konkurrensen mellan företag inom sektorn gynnas.

Utmaningarna är emellertid flera.

- **Finansiering:** För innovationer som syftar till samhälls- och inte till företagsekonomiska vinster saknas ändamålsenlig finansiering. Nuvarande ordning förutsätter stora insatser från engagerade företag i utbyte mot framtida vinstutsikter. När sådana saknas just därför att innovationen, för att lyckas, utesluter att göra affär på andras data, riskerar stora potentiella samhällsvinster (ökat värdeskapande hos de som använder den digitala infrastrukturen) att gå om intet.
- **Bristande samordning och systemsyn:** inom transportsektorn finns en stor och förbisedd överkapacitet som med optimering och förändrad affärsmodell för användningen av infrastrukturen leder till bättre service, minskad miljöpåverkan och möjlighet till innovation.

- **Otillräcklig riskanalys:** oförmågan att inse och i praktisk handling möta de risker som följer av klimatförändringen och de stora it-bolagens invasion. Nuvarande rutiner och organisationer cementeras och den nödvändiga omorienteringen uteblir.

Låt oss tillsammans ta en aktiv roll i utformandet av vår framtida transportsektor.

Anders Gullberg

Associerad professor, medgrundare och ägare Urbancity

Christian Landgren

Grundare och vd Iteam

Båda är initiativtagare till Predictive Movement, en icke-vinstdrivande rörelse som finansieras av Vinnova.

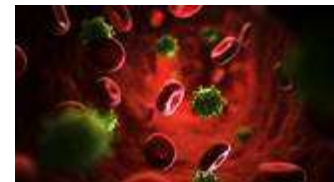
COWI 16 november 08:46

Ostlänken - första steget mot nya stambanor i Sverige

Innovation 16 november 12:01

Kvinna naturligt botad från hiv-infektion - kan det leda till ett vaccin?

Elbilar 16 november 11:01

Hoppsan, Mercedes sopade banan med Teslas räckviddsrekord

Ejendals 16 november 07:45

Svårt att hitta snygga säkerhetsskor?

Digitalisering 16 november 09:45

Nu öppnar Microsoft sina svenska datacenter

Fordon 16 november 07:37

Nya resultat presenteras efter undersökningar vid Estonia

Ericsson 16 november 06:00

Ericsson letar mjukvaruutvecklare till Cloud RAN i Sverige

